

Zjawisko międzynarodowego terroryzmu
– konspekt lekcji wiedzy o społeczeństwie
w klasie III liceum profilowanego

Czas – 2 godziny lekcyjne

Cele:

Cel ogólny:

- uczeń rozumie zagrożenie międzynarodowego terroryzmu dla ładu światowego

Cele operacyjne

W wyniku przeprowadzonej lekcji uczeń:

- wyjaśnia znaczenie pojęcia terroryzm,
- wyjaśnia znaczenie skrótów IRA i ETA,
- zna przykłady działań terrorystycznych,
- zna różne rodzaje terroryzmu na świecie i podaje przykłady,
- uzasadnia konieczność (lub szkodliwość) ewentualnego ograniczenia praw obywatelskich jako zabiegu mającego służyć walce z terroryzmem,
- wie, że walkę z terroryzmem podjęły organizacje międzynarodowe (np. ONZ), a także narodowe (np. w Polsce: Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu, Policja, Straż Graniczna – w zakresie kontroli granic),
- rozumie, że w walce z terroryzmem niezbędna jest współpraca na szczeblu międzynarodowym,
- wyjaśnia pojęcie Czerwone Brygady.

Metody: mapa skojarzeń, rozmowa nauczająca, wykład, praca grupowa, dyskusja, debata „za i przeciw”.

Środki dydaktyczne: podręcznik: Zbigniew Smutek, Janusz Maleska, Beata Surmacz, *Wiedza o społeczeństwie*, zakres podstawowy, podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum, wydawnictwo Operon, Gdynia 2003; kartki A4, markery; źródło: artykuł 1 Karty Narodów Zjednoczonych.

Tok lekcji

1. Czynności organizacyjne (3 minuty)
 - a) sprawdzenie obecności,
 - b) podanie tematu lekcji.
2. Rekapitulacja wtórna (5 minut)
 - a) Odpowiedź wybranego ucznia (z przedniej lekcji: *Konflikty międzynarodowe*)
 - Co oznacza termin ład międzynarodowy?
 - Wymień znane ci zagrożenia ładu międzynarodowego.
 - Jakie znasz przyczyny współczesnych konfliktów zbrojnych? Podaj konkretne przykłady.
3. Ogniwo wiążące (6 minut)

- a) Wprowadzenie nauczyciela do tematu lekcji
 - Nawiązanie do ostatniej lekcji dotyczącej konfliktów zbrojnych występujących we współczesnym świecie, które są zagrożeniem dla ładu międzynarodowego. Jednym z największych niebezpieczeństw dla światowego porządku jest terroryzm, który będzie stanowić przedmiot rozważań na dzisiejszej lekcji.
 - b) Podanie punktów notatki:
 1. Definicja terroryzmu.
 2. Motywy aktów terrorystycznych.
 3. Strategia działalności terrorystycznej.
 4. Historia terroryzmu na świecie.
 5. Rodzaje terroryzmu i ich przykłady.
 6. Organizacje międzynarodowe i w Polsce zwalczające terroryzm.
4. Nowy materiał
- a) Mapa skojarzeń – terroryzm (10 minut)

Uczniowie tworzą mapę skojarzeń z pojęciem terroryzmu i w oparciu o nią starają się stworzyć definicję tego terminu. (załącznik nr 1)
 - b) Burza mózgów – motywy aktów terrorystycznych – pomysły zapisywane kolejno przez uczniów na tablicy (5 minut)

Motywy działalności terrorystów (przykłady)

 - protest przeciwko przemocy innych ludzi, przeciwko bogactwu innych ludzi, przeciwko innej religii,
 - uzyskanie okupu,
 - wymuszenie określonych zachowań,
 - zastraszenie opinii publicznej.
 - c) Rozmowa nauczająca – strategię działalności terrorystycznej (5 minut)

Strategie działalności terrorystycznej (przykłady)

 - atakowanie nie tylko określonych wrogów, ale także przypadkowych ludzi, by wytworzyć w społeczeństwie atmosferę strachu i zagrożenia bezpieczeństwa,
 - wyzwolenie w ludziach poczucia bezsilności w stosunku do aktów przemocy i niemożności schwywania sprawców,
 - rozgłos w mass mediach (w ten sposób zastraszają się ludzie, przekazuje ideologię i werbuje nowych członków),
 - bardzo istotnym elementem strategii terrorystycznej jest reakcja władz na działania terrorystów i podejmowanie środków zaradczych, gdyż represje na podejrzanych i eskalacja przemocy skutkuje spadkiem popularności rządu i niezadowolaniem obywateli,
 - dobór celów ataku poprzedzony dokładną analizą wszystkich okoliczności,
 - strategia zamachów jest ukierunkowana na spowodowanie jak największych strat i osiągnięcie rozgłosu społecznego przy jak

najmniejszych stratach własnych i wykluczeniu możliwości zlikwidowania organizacji terrorystycznej.

- d) Mini-wykład – zwrócenie uwagi na wybrane zjawiska w historii terroryzmu (6 minut):
- XI w. Persja – bractwo asasynów – początek muzułmańskiego terronu na wielką skalę,
 - XIX w. Europa – terror indywidualny jako metoda walki z uciskiem klasowym,
 - XX w. – terror przeciwko politykom państw zaborczych,
 - terror jako metoda wprowadzania i utrwalania systemów totalitarnych.
- e) Praca w grupach (na podstawie podręcznika) – uczniowie opracowują w oparciu o fragmenty z podręcznika zagadnienia dotyczące rodzajów terroryzmu na świecie (3 – grupy lub jej wielokrotność, tzn. – 6, wówczas jeden temat będą opracowywać 2 grupy) (25 minut)
- terroryzm arabski (islamski) – 1 grupa
 - terroryzm etniczny – 2 grupa
 - terroryzm lewacki – 3 grupa
- Grupy wypisują najważniejsze informacje na arkuszach papieru, a następnie prezentują wyniki pracy na forum klasy. Reszta uczniów uzupełnia tabelę:

	terroryzm		
	arabski	etniczny	lewacki
przeciwko komu lub czemu walczą			
główne organizacje			

- f) Mini-wykład z użyciem źródła – organizacje międzynarodowe i w Polsce zajmujące się rozpoznawaniem i zwalczaniem zagrożeń terrorystycznych (4 minuty)
- międzynarodowe – ONZ (artykuł 1 Karty Narodów Zjednoczonych – załącznik nr 2)
 - narodowe np. w Polsce – Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu, Policja, Straż Graniczna – w zakresie kontroli granic.
- g) Debata „za i przeciw” – Czy w walce z terroryzmem ograniczenie praw obywatelskich jest usprawiedliwione? (10 minut)
- Uczniowie zostają podzieleni losowo na dwie grupy: zwolenników i przeciwników tezy o ograniczeniu praw obywatelskich w sytuacji walki z terroryzmem. Każda ze stron przedstawia kilka argumentów dla poparcia swojego stanowiska, po czym ocenia się, które argumenty były najbardziej przekonujące.

Rekapitulacja pierwotna

Dyskusja – zamachy terrorystyczne jako metoda rozwiązywania problemów. (10 minut)

Zadanie domowe (1 minuta)

W jaki sposób organizacje międzynarodowe mogą walczyć z terroryzmem?

Załącznik nr 1

MAPA SKOJARZEŃ (przykład)

POJĘCIE TERRORYZMU (przykład)

Terroryzm to działalność na tle politycznym zorganizowanych grup o charakterze antypaństwowym. Podejmowane przez ugrupowania akty terrorystyczne zmierzają do wymuszenia na władzach określonych ustępstw.

Swój cel próbują osiągnąć poprzez wywołanie strachu (przerażenia) w społeczeństwie, poprzez różne formy ataku (np. podkładanie bomb w miejscach publicznych, zamachy na życie znanych osób życia politycznego).

Załącznik nr 2

Artykuł 1 Karty Narodów Zjednoczonych

Zgodnie z artykułem 1 Karty Narodów Zjednoczonych, celem ONZ jest - "utrzymać międzynarodowy pokój i bezpieczeństwo, stosując w tym celu skuteczne środki zbiorowe dla zapobiegania zagrożeniom pokoju i ich usuwania, tłumienia wszelkich aktów agresji i innych naruszeń pokoju, łagodząc lub załatwiając pokojowymi sposobami, zgodnie z zasadami sprawiedliwości i prawa międzynarodowego, spory albo sytuacje międzynarodowe, które mogą prowadzić do naruszenia pokoju".

Literatura:

Z. Smutek, J. Maleska, B. Surmacz, *Wiedza o społeczeństwie*, zakres podstawowy, podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum, wydawnictwo Operon, Gdynia 2003.

J. Bonecki, J. Maleska, Z. Smutek, A. Telecka-Bonecka, *Wiedza o społeczeństwie. Materiały źródłowe*, zakres podstawowy i rozszerzony, wydawnictwo Operon, Rumia 2002.

„Szkola w Bibliotece”, rocznik 2003, zeszyt 5.